

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی
پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد “M.A”

گرایش :
مدیریت ورزشی

عنوان:
تأثیر هوش هیجانی بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی

استاد راهنما:
دکتر فرشاد تجاری

استاد مشاور:
دکتر فریده اشرف گنجویی

پژوهشگر:
زهرا رحمانی
زمستان ۱۳۹۰

ISLAMIC AZAD UNIVERSITY

Central Tehran Branch

Faculty of Physical Education and Sport Science

"M.A" Thesis

On Sport Management

Subject:

The Impact Of Emotional Intelligence In The Sense Of Self-Efficacy
Coaches

Advisor:

Dr.farshad Tojari

Consulting Advisor:

Dr. Farideh ashrafe ganjoie

By:

Zahra rahmani

Winter 2011

تشکر و قدردانی :

از استاد عزیز جناب آقای دکتر تجاری به خاطر راهنمایی هایشان که در اجرای قدم به قدم این تحقیق همواره حامی و پشتیبان من بودند ، صمیمانه سپاسگذارم .

از استاد عزیز خانم دکتر فریده اشرف گنجویی که مشاوره پایان نامه حاضر را بر عهده داشتند و مرا در اتمام این تحقیق یاری نمودند تشکر می نمایم .

از زحمات برادر بزرگوارم جناب آقای علی رحمانی که همواره حامی و پشتیبان من بودند ، کمال تشکر و قدردانی را دارم و همچنین از زحمات سایر اساتید و دوستان که مرا در انجام این تحقیق به نحوی کمک کردند از صمیم دل تشکر و قدردانی می کنم .

تقدیم به

پدر و مادر عزیزم ،

آن‌ها که اسوه های عشق و محبت ، ایثار ، فداکاری و وفاداری هستند و بی شک راه چگونگی زیستن
در این دنیای پرتلاطم زندگی را از آنها آموخته ام .

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول : مقدمه و معرفی
۲	مقدمه
۵	۱-۱ بیان مساله
۷	۲-۱ ضرورت و اهمیت تحقیق
۱۰	۳-۱ اهداف تحقیق
۱۱	۴-۱ سوالات و فرضیه های تحقیق
۱۲	۵-۱ تعاریف عملیاتی متغیرها و واژه های کلیدی
۱۵	فصل دوم : مطالعات نظری
۱۶	زیربنای نظری
۸۱	پیشینه تحقیق
۱۲۶	فصل سوم : روش شناسی تحقیق
۱۲۷	۱-۲ روش اجرای تحقیق
۱۲۷	۲-۳ جامعه و نمونه آماری
۱۲۷	۳-۳ تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش
۱۳۳	۴-۳ ابزار جمع آوری
۱۳۳	ابزار اندازه گیری
۱۳۹	روش های جمع آوری داده ها
۱۳۹	مقیاس های اندازه گیری
۱۴۰	۵-۳ روش تجزیه و تحلیل آماری داده ها
۱۴۱	فصل چهارم : تجزیه و تحلیل یافته های تحقیق
۱۴۲	۱-۴ آزمون پایایی
۱۴۲	۲-۴ یافته های توصیفی
۱۴۷	۳-۴ آزمون فرضیه های صفر
۱۹۲	فصل پنجم : نتیجه گیری و پیشنهادات
۲۰۰	۱-۵ بحث و نتیجه گیری
۲۰۱	۲-۵ پیشنهادات
۲۰۲	الف - پیشنهادات حاصل از تحقیق
۲۰۳	ب- پیشنهادات برای تحقیقات بیشتر
۲۱۱	پیوست ها
۲۱۱	فهرست منابع و مآخذ
۲۲۵	چکیده انگلیسی

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۳۱	۲-۱ جدول نگاه اجمالی به ظهور و گسترش مفهوم هوش هیجانی
۱۳۳	۴-۱ جدول آماره‌های توصیفی مربوط به سن و سوابق ورزشی
۱۳۴	۴-۲ جدول توزیع شرکت‌کنندگان از لحاظ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و ورزشی
۱۳۶	۴-۳ جدول آماره‌های توصیفی سطوح انگیزش بر اساس جنسیت
۱۳۸	۴-۴ جدول نتایج آزمون K-S جهت بررسی توزیع داده‌ها
۱۳۹	۴-۵ جدول اثر جنسیت بر هوش هیجانی
۱۴۳	۴-۶ جدول اثر سطح تحصیلات بر هوش هیجانی
۱۴۶	۴-۷ جدول اثر رشته تحصیلی بر هوش هیجانی
۱۴۸	۴-۸ جدول اثر رشته ورزشی بر هوش هیجانی
۱۵۰	۴-۹ جدول اثر درجه مربیگری بر هوش هیجانی
۱۵۲	۴-۱۰ جدول اثر سابقه مربیگری حرفه‌ای بر هوش هیجانی
۱۵۴	۴-۱۱ جدول اثر موفقیت در مربیگری بر هوش هیجانی
۱۵۶	۴-۱۲ جدول اثر جنسیت بر کارآمدی مربیگری
۱۵۸	۴-۱۳ جدول اثر سطح تحصیلات بر کارآمدی مربیگری
۱۶۱	۴-۱۴ جدول اثر رشته تحصیلی بر کارآمدی مربیگری
۱۶۴	۴-۱۵ جدول اثر رشته ورزشی بر کارآمدی مربیگری
۱۶۶	۴-۱۶ جدول اثر درجه مربیگری بر کارآمدی مربیگری
۱۶۸	۴-۱۷ جدول اثر سابقه مربیگری حرفه‌ای بر کارآمدی مربیگری
۱۷۰	۴-۱۸ جدول اثر سابقه مربیگری ملی بر کارآمدی مربیگری
۱۷۲	۴-۱۹ جدول اثر موفقیت در مربیگری بر کارآمدی مربیگری
۱۷۴	۴-۲۰ جدول نتایج ضریب همبستگی پیرسون جهت تعیین ارتباط بین متغیرهای تحقیق با ویژگی‌های منتخب
۱۷۷	۴-۲۱ جدول نتایج ضریب همبستگی پیرسون برای تعیین ارتباط بین متغیرهای تحقیق
۱۸۰	۴-۲۲ جدول شاخص‌های برازش مدل

۵۰	۱-۱ شکل مدل هوش هیجانی مایر ، سالوی و کارسو
۷۸	۲-۲ شکل رابطه بین منابع احساس خودسودمندی، رضایتمندی، توقعات و الگوهای رفتاری و آموزشی
۱۳۷	۴-۱ شکل میانگین و خطای استاندارد ابعاد هوش هیجانی
۱۳۷	۴-۲ شکل میانگین و خطای استاندارد ابعاد کارآمدی مربیگری
۱۴۱	۴-۳ شکل میانگین ابعاد هوش هیجانی به تفکیک جنسیت
۱۴۴	۴-۴ شکل میانگین ابعاد هوش هیجانی به تفکیک سطح تحصیلات
۱۴۷	۴-۵ شکل میانگین ابعاد هوش هیجانی به تفکیک رشته تحصیلی
۱۴۹	۴-۶ شکل میانگین ابعاد هوش هیجانی به تفکیک رشته ورزشی
۱۵۱	۴-۷ شکل میانگین ابعاد هوش هیجانی به تفکیک درجه مربیگری
۱۵۳	۴-۸ شکل میانگین ابعاد هوش هیجانی به تفکیک سابقه مربیگری حرفه‌ای
۱۵۵	۴-۹ شکل میانگین ابعاد هوش هیجانی به تفکیک سابقه مربیگری ملی
۱۵۷	۴-۱۰ شکل میانگین ابعاد هوش هیجانی به تفکیک مربیان موفق و ناموفق
۱۵۹	۴-۱۱ شکل میانگین ابعاد کارآمدی مربیگری به تفکیک جنسیت
۱۶۲	۴-۱۲ شکل میانگین ابعاد کارآمدی مربیگری به تفکیک سطح تحصیلات
۱۶۵	۴-۱۳ شکل میانگین ابعاد کارآمدی مربیگری به تفکیک رشته تحصیلی
۱۶۷	۴-۱۴ شکل میانگین ابعاد کارآمدی مربیگری به تفکیک رشته ورزشی
۱۶۹	۴-۱۵ شکل میانگین ابعاد کارآمدی مربیگری به تفکیک درجه مربیگری
۱۷۱	۴-۱۶ شکل میانگین ابعاد کارآمدی مربیگری به تفکیک سابقه مربیگری حرفه‌ای
۱۷۳	۴-۱۷ شکل میانگین ابعاد کارآمدی مربیگری به تفکیک سابقه مربیگری ملی
۱۷۵	۴-۱۸ شکل میانگین ابعاد کارآمدی مربیگری به تفکیک مربیان موفق و ناموفق
۱۸۲	۴-۱۹ شکل مدل مفهومی مبناء برای مدل معادلات ساختاری
۱۸۲	۴-۲۰ شکل نتایج مدل معادلات ساختاری برای مدل مبناء

چکیده :

هدف از پژوهش حاضر ، تاثیر هوش هیجانی بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی بود . جامعه آماری شامل مربیان ورزشی زن و مرد در رشته های ورزشی ووشو و تنیس روی میز در سال (۹۰- ۱۳۸۹) می باشد . به این منظور تعداد ۲۰۰ پرسشنامه (۱۰۰ زن ، ۱۰۰ مرد) بین مربیان ورزشی (باشگاه ها ، دانشگاه ها ، مدارس ، ادارات دولتی و تیم ملی) توزیع ، تکمیل و جمع آوری شد که داده های تعداد ۱۹۶ نفر پرسشنامه واجد شرایط به عنوان نمونه تحقیق مورد استفاده قرار گرفت .

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی (مدل معادلات ساختاری) بود . داده های این پژوهش از طریق توزیع و تکمیل پرسشنامه هوش هیجانی لین و همکاران (۲۰۰۹) و پرسشنامه خودکارآمدی فیلتز و همکاران (۱۹۹۹) بین نمونه های آماری بدست آمد . اطلاعات به دست آمده ، ابتدا به صورت توصیفی در جداول و نمودارها عنوان شده و سپس با استفاده از نرم افزار spss و excel و همچنین استفاده از آزمون های آماری آلفای کرونباخ و آزمون t مستقل تجزیه و تحلیل شد . نتایج تحقیق نشان می دهد ، مسیر ساختاری هوش هیجانی به کارآمدی مربیگری (CE → EI) از لحاظ آماری معنی دار است ($R^2 = 0/39$ ، $t = 8/90$ ، $\gamma_1 = 0/62$) ، به این معنی که هوش هیجانی اثر مستقیم و مثبتی بر خودکارآمدی مربیان ورزشی دارد این نتایج نشان داد که تمامی زیرمقیاس ها هوش هیجانی در تبیین خودکارآمدی مربیان ورزشی نقش موثری دارند که بیشترین نقش مربوط به زیرمقیاس ها استفاده موثر از عواطف و کمترین نقش مربوط به زیرمقیاس ها خودآگاهی است. همچنین ویژگیهای دموگرافیک از قبیل جنسیت ، سطح تحصیلات ، رشته تحصیلی ، رشته ورزشی بر هوش هیجانی تاثیرگذار است اما تمامی این ویژگیها به غیر از رشته ورزشی که تنها بر زیرمقیاس ها اثر استراتژی بازی در احساس خودکارآمدی مربیان ورزشی اثرگذار است و بر روی زیرمقیاس ها های دیگر تاثیر ندارد ، و همچنین دیگر ویژگیهای دموگرافیک از قبیل سن ، سابقه ورزشی ، سابقه مربیگری حرفه ای ، درجه مربیگری و تعداد ورزشکاران تحت تعلیم بر روی هوش هیجانی تاثیری ندارد ، اما بر روی احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی تنها ارتباط بین استفاده موثر از عواطف و سابقه ورزشی تاثیری دارد و در سایر ویژگیها ، تاثیری ندارد.

لغات کلیدی : هوش هیجانی ، احساس خودکارآمدی ، مربیان ورزشی

فصل اول

مقدمه و معرفی

۱.۱ مقدمه

دانیل گلمن^۱ کسی است که عنوان هوش هیجانی^۲ با نام وی بر سر زبان ها افتاد ، وی در سال ۱۹۹۵ با انتشار کتابی تحت عنوان هوش هیجانی چالشی جدید در عرصه زندگی فردی و سازمانی پدید آورد . تعریف گلمن از هوش هیجانی چنین است : ظرفیت با توانایی سازماندهی احساسات و عواطف خود و دیگران برای برانگیختن خود و کنترل موثر احساسات خود و استفاده از آنها در روابط با دیگران می باشد به عقیده وی هوش هیجانی شامل مولفه های خودآگاهی ، خودتنظیمی ، انگیزش همدلی و مهارت های اجتماعی است . (گلمن ، ۱۹۹۸ ، رایم و راجرز ، ۲۰۰۳)

گلمن در میان این تقسیم بندی سه جزء اول هوش هیجانی را مربوط به مهارت های خود مدیریتی و دو جزء بعدی را به هنر برقراری رابطه با دیگران مرتبط می داند (گلمن ، ۱۹۹۸) .

در سال ۱۹۹۰ پیتر سالووی و مایر^۳ اصطلاح هوش هیجانی را به عنوان شکلی از هوش اجتماعی که شامل توانایی در کنترل احساسات و عواطف خود و دیگران و توانایی تمایز قائل شدن بین آنها و استفاده از این اطلاعات به عنوان راهنمایی برای فکر و عمل فرد به کار بردند (چرنیس^۴ ، ۲۰۰۰)

این دو دانشمند بیان داشتند که هوش هیجانی این امکان را برای ما فراهم می کند که به طور خلاقانه ، بیندیشیم و از عواطف و احساسات خود در حل مسائل و مشکلات استفاده کنیم . این دو دانشمند با ادامه تحقیقات خود در زمینه اندازه گیری و سنجش هوش هیجانی بیان داشتند که هوش هیجانی باید دارای چهار ویژگی زیر باشد :

۱. تشخیص عواطف ۲. استفاده از عواطف ۳. فهم و درک عواطف ۴. تنظیم و کنترل عواطف (یراستد^۵ ، ۱۹۹۹ ، چرنیس^۶ ، ۲۰۰۰ ، پونگ تنگ فات^۷ ، ۲۰۰۲) .

به رغم تحقیقات فراوانی که در زمینه هوش هیجانی صورت گرفته هنوز هم در مورد هوش هیجانی و اجزاء تشکیل دهنده آن توافق نظری حاصل شده و اگر به ادبیات موجود در این زمینه رجوع شود می توان ملاحظه کرد که دانشمندان مختلف از جمله سالووی و مایر (اکبرزاده

^۱.Golman

^۲.Emotional Intelligence

^۳.Salovey & Mayer

^۴.Cherniss

^۵.Yerasted

^۶.Cherniss

^۷.pong tang fat

۱۳۸۳، خانف الهی ودوستار، ۱۳۸۲) گلمن (گلمن^۱ ۱۳۸۳ ، گلمن^۱ ۱۹۹۸) بار- اون ، اورم واشتون^۲ (۲۰۰۳) سیواناثان وفکن^۳ (۲۰۰۲) وی سینگر^۴ (۱۹۹۸) هیکس ودالویگس^۵ (هیکس ۲۰۰۳) مک گاروی ، جانسون وانیدوک^۶ (۱۹۹۹) بگ شاو^۷ (بگ شاو ، ۲۰۰۰) وپالمر، استوف وگاردنر^۸ (گاردنرواستوف ، ۲۰۰۲) هرکدام اجزای هوش هیجانی را به صورت متفاوت متفاوت بدان اشاره کرده اند .

پروفسور والتون در کتاب فراتر از پیروزی به این مطلب اشاره می کند که همه مربیان برای دستیابی به پیروزیهای شگفت انگیز ، از هر وسیله و ابزار علمی یا حتی ابزارهای خرافی ورزشی تا حد توان بهره می گیرند ، تعجب آورتر از همه اینکه برخی از موفق ترین مربیان نه عالم بودند و نه جادوگر بلکه فیلسوف بوده اند . مردمانی اهل تعلیم و تربیت و خرد ورزی .

از طرفی تئوری خودکارآمدی بندورا^۹ بیان می کند که وقتی مهارت های ضروری و محرک های های کافی (انگیزش) موجود باشند ، خودکارآمدی اجرای طبیعی را پیش بینی می کند . به عبارت دیگر تئوری خودکارآمدی درحقیقت به قضاوت انسان ها از ظرفیت و توانشان در عمل تعبیر شده است و حاصل روند پیچیده ای از باورهای شخصی می باشد که متکی به منابع مختلف اطلاعات ، همچون تجربیات گذشته ، باورها ، ترغیب و تشویق کلامی و شرایط روانی و برانگیختگی می باشد . در همین مورد گوندی^{۱۰} (۱۹۹۸) ویژگیهای یک مربی کارآمد را گوش کردن ، رهبری کردن ، معلم بودن ، هدایت کردن ، مشاور بودن و الگو بودن می داند .

به عقیده فرانک اکستن^{۱۱} (۲۰۰۴) مربیان کارآمد و اثربخش کسانی هستند که برای تربیت ورزشکاران شاخص به عواملی از قبیل عادت های کاری ، شخصیت فردی و کارگروهی ، سطح مهارت ، توانایی استرس زدایی ، قابلیت آموزشی همراه با آموزش تفکرات حرفه ای ، ظاهر مرتب و عادت های فردی صحیح و پیگیری کار سایر مربیان و ورزشکاران توجه زیادی دارند .

^۱.Golman

^۲.Bar-on , Orme & Ashton

^۳.Sivanthan & Fekken

^۴.Weisinger

^۵.Higgs & Dulewicz

^۶.Garvey , Johanson & Eiyndok

^۷.Bag Shave

^۸.Vapalmer,eston & gardner

^۹.Bendora

^{۱۰}.Gandy

^{۱۱}.Frank Eckstein

واین برگ^۱ (۱۹۸۱) پیشنهاد می کند که درجه خودکارآمدی یک نفر به طور مستقیم و یا غیرمستقیم از طریق ذهنی و احساسی بر اجرا تاثیر می گذارد به طوری که هرچقدر اندازه خودکارآمدی فرد بالا رود به همان اندازه عملکرد ورزشی او بهتر خواهد بود. احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی از چهار جزء تشکیل شده است که شامل ایجاد انگیزه ، استراتژی بازی ، تکنیک و فرایندهای موثر بر شخصیت سازی می باشد (فیلتز و همکاران^۲ ، ۱۹۹۹).

با توجه به جایگاه ویژه احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی در رسیدن به اهداف تیمی و با عنایت بر تعدد عوامل مرتبط با آن ، انجام تحقیق در مورد تاثیر زیر مقیاس های هوش هیجانی بر زیرمقیاس های احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی می پردازد . بنابراین دو حوزه مهم تحقیق ، تاثیر و شناخت متغیرهای مرتبط با هوش هیجانی و متغیرهای احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی می باشد .

۲.۱. بیان مسئله

هوش هیجانی نوعی فراتوانایی است که مشخص می کند چگونه می توانید از سایر مهارت های خود از جمله بهره هوشی به بهترین صورت استفاده کنیم (مایر و سالوی^۳ ، ۱۹۹۰) و هوش هیجانی را بدین صورت تعریف کردند : توانایی شناسایی هیجان های خود و دیگران و تمایز بین آنها و استفاده از این اطلاعات برای هدایت تفکر و رفتار فرد (گلمن^۴، ۱۹۹۵) . هوش هیجانی را را چنین تعریف می کند : هوش هیجانی نوع دیگری از هوش است که مشتمل بر شناخت احساسات خویشتن و استفاده از آن برای اتخاذ تصمیم های مناسب در زندگی ، توانایی اداره مطلوب خلق و خو و وضع روانی و کنترل تکانشهاست . بیش از یکصد سال بهره هوشی (IQ) به عنوان معیاری برای سنجش هوش فردی محسوب میشود شاید به همین خاطر است که تعداد زیادی از والدین از همان دوران قبل از مدرسه رفتن ، نگران کیفیت یادگیری فرزند خود و مدرسه ای که قرار است او در آن درس بخواند هستند . غافل از اینکه در سالهای اخیر تحقیقات علمی نشان داده که تنها داشتن هوش عقلانی زیاد برای کسب موفقیت کافی نیست و علاوه بر (IQ) ، کیفیات دیگری نیز لازم است. بسیاری از افراد در زمینه علمی به خاطر بهره هوشی بالا در موسسات آموزشی و دانشگاهی به مدارج بالا رسیده اند اما بعضی از همین افراد در

^۱.Vaiyn Berg

^۲.Chase et al

^۳.Salovey & Mayer

^۴.Golman

محیط کار و خانواده چندان موفق نیستند و بر عکس افرادی بوده اند که هوش هیجانی پایینی دارند ولی در محیط کار و خانواده موفق و سازگار به شمار می روند . که علتش می تواند به سطح هوش هیجانی (EI) یا توانایی هدایت هیجان هایشخصی در تعاملات فردی ارتباط پیدا کند . و به همین علت توسعه مفهوم هوش هیجانی منطقی ترین پاسخی است که تاکنون به این مسئله که چرا برخی از افراد با وجود داشتن هوش هیجانی بالا نسبت به سایرین در کارهای خود با مشکلات بیشتری مواجه میشوند ، ارائه شده است (بار- اون ، ۱۹۹۰) .

اما امروزه یکی از مفاهیم جدید در ادبیات ورزشی ایجاد احساس خودکارآمدی در مربیگری است که بر پایه نظریه و قالب اجتماعی بندورا^۱ (۱۹۸۶) . احساس خودکارآمدی در مربیگری ، توسعه اعتماد و اطمینان مربیان وحد و ظرفیت تاثیرگذاری هر مربی را در آموختن و عملکرد ورزشکارانشان را تعریف می کند .

امروزه جذب مربیان اثربخش و کارآمد برای باشگاه داری و آموزش بازیکنان برای پیشبرد اهداف ، از مهمترین عواملی است که در شروع کار توجه زیادی می طلبد . چیس و همکاران^۲ (۲۰۰۵) خودکارآمدی مربیان را شامل موارد زیر می دانند : میزان تجربه و آمادگی مربی ، مهارتهای رهبری و پیشرفت مربی ، موفقیت های قبلی (پیروزی - باخت) ، مهارتهای قبلی ورزشکاران ، رشد و پیشرفت بازیکنان و حمایت اجتماعی (جامعه و مدرسه) . براساس تعریف فیلتز و همکاران^۳ (۱۹۹۹) خودکارآمدی مربیان ورزشی به اعتماد مربیان به تواناییهایشان نسبت به اثرگذاری و یاددهی موفق در ورزشکاران اطلاق میشود و شامل اثرانگیزش ، اثر استراتژی بازی ، اثر تکنیک آموزشی ، اثر شخصیت سازی می باشد . لیونزو و همکاران (۲۰۰۵) نیز در تحقیقی نشان داد که سطوح بالای هوش هیجانی به طور معنی داری با بهبود عملکرد رابطه دارد همچنین فلاحیان (۱۳۸۱) نشان داده است که بین هوش هیجانی و موفقیت مدیران رابطه مثبتی وجود دارد و از بین مولفه های هوش هیجانی مولفه همدلی مدیران بیشترین سهم را در اثربخشی مدیریت دارد . و این نشان می دهد که هدف اصلی مربی تیم با وجود بازیکنان با استعداد این است که مهارت های ذهنی و بدنی ورزشکاران را به گونه ای رشد دهد که به طور فردی و به عنوان یک تیم بتواند پیوسته به موفقیت دست یابد . روش های انسجام تیمی ، توجه ورزشی . نیاز های اجتماعی و عاطفی ورزشکار ، روش های ایجاد ارتباط موثر و کارآمد و....

^۱.Bendora

^۲.Chase et al

^۳.Feitz et al

را به وجود آورد. و این از مسائلی است که آگاهی از آن می تواند به مربی کمک کند تا در مربیگری تیم به موفقیت دست یابد.

لذا از آنجایی که در زمینه تاثیر زیرمقیاس های هوش هیجانی بر ایجاد احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی تحقیقی صورت نگرفته است محقق برآن شده است تا به بررسی تاثیر زیرمقیاس های هوش هیجانی بر زیرمقیاس های احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی بپردازد.

۳.۱. ضرورت و اهمیت تحقیق

امروزه شاهد دگرگونی های عمیقی در محتوای تفکر مدیریت و روش های به کارگیری از آن در فعالیت سازمان ها هستیم. در این شرایط تلاش برای بهبود و توسعه مستمر ظرفیت ها و توانمندی های مدیران و کارکنانی که در خدمت ارتقای مستمر و بهره وری سازمان ها هستند امری اجتناب ناپذیر است. در حقیقت کشف استعدادها و نیروهای خارق العاده نهفته در منابع انسانی و همچنین استخراج، به کارگیری، تجدید مکرر، بهبود و توسعه نیروهای انسانی، هنر مدیریت و اصلی ترین مسئولیت هر مدیری است، یکی از بهترین روش های افزایش مهارت های انسانی و ادراکی مدیر و شیوه رهبری وی توجه به هوش هیجانی (EI) و تقویت آن است. یکی از متغیرهایی که در بسیاری از موقعیت ها نقش قابل توجهی ایفا می کند، هوش هیجانی است. هوش هیجانی متغیری است که در تحقیقات مختلفی ارتباط آن با برخی متغیرهای دیگر بررسی شده است. هوش هیجانی به سبب این که در توانایی تشخیص و درک احساسات خود و دیگران به منظور برانگیختن خود و کنترل بهتر احساسات خود و کنترل داشتن بر روابط خود و دیگران میشود (گلمن، ۱۹۹۸) یک مولفه تاثیرگذار و مهم در موقعیت های متفاوت زندگی محسوب میشود. (بشارت، ۱۳۸۴) در تحقیق خود گزارش داده است که هوش هیجانی با تقویت سلامت روانی، توان همدلی با دیگران، سازش اجتماعی و رضایت از زندگی همبستگی مثبتی دارد و باعث کاهش مشکلات بین شخصیتها و زمینه بهبود روابط اجتماعی را فراهم می سازد. همچنین هوش هیجانی از راه ویژگیهای ادراک هیجانی، آسان سازی هیجانی، شناخت هیجانی، و مدیریت هیجان ها و یا سازوکارهای پیش بینی، افزایش توان کنترل، و تقویت راهبرد های رویارویی کارآمد به فرد کمک می کند تا کیفیت روابط اجتماعی خویش را بهتر سازد. در تحقیقات دیگری ارتباط هوش هیجانی با موفقیت ورزشی و کیفیت روابط اجتماعی (بشارت، ۱۳۸۴)، ویژگیهای شخصیتی (گلکار، ۱۳۸۴)، سلامت عمومی (خسروجردی، ۱۳۸۶)، حمایت اجتماعی (خویشتن دار، ۱۳۸۵)، سبکهای رهبری و کارآمدی مدیران (بنی هاشمان

، (۱۳۸۵) ، سبکهای حل مساله (زارعان، ۱۳۸۶) ، مهارتهای ارتباطی (یوسفی، ۱۳۸۵) ،
مهارتهای اجتماعی (جواهری ، ۱۳۸۵) نشان داده شده است.

و همچنین روان شناسان عقیده دارند می توان هوش هیجانی را در افراد بالغ افزایش داد و ممکن است این سوال مطرح شود که چرا پرورش و رشد هوش هیجانی مهم است ؟ چون ایجاد حس مسئولیت پذیری ، ایجاد زندگیشاد و بانشاط ، ایجاد روحیه همکاری و کمک به دیگران ، برخورد با موقعیت های خطرناک را به ما آموزش می دهد یعنی آموزش مهارت های اجتماعی از راه های افزایش هوش هیجانی است . هوش هیجانی می تواند به مربیان نه تنها برای تنظیم احساسات خودشان بلکه بر ورزشکاران خود تاثیرگذار باشد بسیاری بر این باورند که نقش آنها از هدایت جلسه تمرینی فراتر نرفته است زیرا نقش گسترش یافته مربی و پذیرش مسئولیت ورزشکاران بیرون از محیط تمرین یا مسابقه و همچنین آگاهی از وضعیت اجتماعی و روانی آنها و سرنوشتی که ممکن است برای کسب نتایج ضعیف در انتظار مربیان باشد. در نتیجه باید بدانیم که چه تاثیری زیرمقیاس های هوش هیجانی می تواند بر ایجاد احساس خود کارآمدی در مربیان ورزشی داشته باشد.

مساله احساس خودکارآمدی از اساسی ترین عوامل موثر در رشد مطلوب اجرای مهارتهای ورزشی است . احساس خودکارآمدی به عنوان عامل مرکزی و اساسی در سازگاری روانی و موفقیت ورزشی ورزشکاران می باشد . در این بین هوش هیجانی به عنوان عاملی که در ارتباط تنگاتنگ با عملکرد افراد می باشد. شناخته شده است (بشارت ، ۱۳۸۴) . مدل های نظری ارائه شده ، هوش هیجانی را به عنوان توانایی ارزیابی و ابزار صحیح هیجان ها (توانایی های درون شخصی) . توانایی ارزیابی هیجان ها در دیگران (توانایی های بین شخصی) و توانایی تنظیم و بکارگیری موثر هیجان ها برای هدایت رفتار در نظر گرفته اند (پارکرو همکاران^۱ ، ۲۰۰۱) . افرادی که هوش هیجانی پایینی دارند در ارزیابی صحیح و ابراز هیجان ، تنظیم موثر تجربه های هیجانی و توانایی بکارگیری احساسات برای هدایت رفتار با مشکل مواجه هستند (تابش ، ۱۳۸۵) . از این رو به نظر می رسد که هوش هیجانی و زیرمقیاس های آن در ارتباط با ورزش و مربیگری ورزشی نیز ارتباط دارد . برای مثال گلد و همکارانش^۲ (۲۰۰۲) نشان دادند مربیانی که بتوانند احساسات خودشان را مورد ارزیابی قرار دهند ، در شرایط خاصی که حساسیت بالایی دارد ، قادر خواهند بود بر احساسات خود مسلط باشند و این مشخصه آنها را قادر

^۱ . parker et al

^۲ . gold et al

می سازد تا بر نقش مربیگری خویش تسلط پیدا کنند . و نتایجی که از این تحقیق برمی آید این است که تاثیر زیرمقیاس های هوش هیجانی بر زیرمقیاس های احساس خودکارآمدی سنجیده شده و تاثیرگذاری هر کدام از این زیرمقیاس ها بر عملکرد مربیان ورزشی مورد تحقیق قرار خواهد گرفت .

۴.۱. اهداف

۴.۱.۱. هدف کلی:

هدف کلی این تحقیق تاثیر هوش هیجانی بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی می باشد.

۴.۱.۲. اهداف اختصاصی:

۱. تعیین میزان خودآگاهی بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی .
۲. تعیین میزان آگاهی اجتماعی بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی .
۳. تعیین میزان تنظیم و کنترل عواطف بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی .
۴. تعیین میزان مهارت های اجتماعی بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی.
۵. تعیین میزان استفاده موثر از عواطف بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی .
۶. تعیین میزان خوش بینی بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی .
۷. تعیین میزان هوش هیجانی بر اثر استراتژی بازی در مربیان ورزشی.
۸. تعیین میزان هوش هیجانی بر اثر تکنیک آموزشی در مربیان ورزشی.
۹. تعیین میزان هوش هیجانی بر اثر شخصیت سازی در مربیان ورزشی.
۱۰. تعیین میزان هوش هیجانی بر اثر انگیزشی در مربیان ورزشی.

۵.۱. سوال ها :

۱. آیا تعیین میزان خودآگاهی بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی تاثیر دارد؟
۲. آیا تعیین میزان آگاهی اجتماعی بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی تاثیر دارد؟
۳. آیا میزان تنظیم و کنترل عواطف بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی تاثیر دارد؟
۴. آیا میزان مهارت های اجتماعی بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی تاثیر دارد؟
۵. آیا میزان استفاده موثر از عواطف بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی تاثیر دارد؟
۶. آیا میزان خوش بینی بر احساس خودکارآمدی در مربیان ورزشی تاثیر دارد؟
۷. آیا ویژگیهای دموگرافیک (سن ، جنسیت ، تحصیلات و) بر هوش هیجانی مربیان ورزشی تاثیر دارد ؟

۸. آیا ویژگی‌های دموگرافیک (سن ، جنسیت ، تحصیلات و ...) بر احساس خودسودمندی
مربی‌ان ورزشی تاثیر دارد ؟

۶.۱. فرضیه ها :

۱. بین زیرمقیاس های هوش هیجانی بر زیرمقیاس های احساس خود کارآمدی در مربیان
ورزشی تاثیر معناداری وجود دارد.

۲. ویژگی‌های دموگرافیک بر هوش هیجانی تاثیر دارد.

۳. ویژگی‌های دموگرافیک بر احساس خودکارآمدی تاثیر دارد .

۴. زیرمقیاس های هوش هیجانی می تواند زیرمقیاس های احساس خود کارآمدی در مربیان
ورزشی را پیش بینی کند.

۷.۱. پیش فرض ها

۱. وسیله اندازه گیری (پرسشنامه ۲۴ گزینه ای خود کارآمدی مربیان فیلترز و همکارانش)
بدون نقص بوده و دارای اعتبار و روایی لازم می باشد .

۲. وسیله اندازه گیری (پرسشنامه ۲۷ گزینه ای هوش هیجانی لین و همکارانش) بدون
نقص بوده و دارای اعتبار و روایی لازم می باشد .

۳. آزمودنیها سئوالات پرسشنامه را به دقت خوانده و بعد از درک و مفهوم سئوالات واقعی
خود را در پاسخ منعکس نموده اند .

۸, ۱. تعریف مفهومی واژه ها و اصطلاحات

هوش هیجانی

توانایی درک هیجانها و عواطف به منظور دستیابی به ایجاد هیجانهایی است که ضمن کمک به
تفکر بهتر بتواند منجر به شناخت هیجانها و عواطف نیز گردد (مایروسالوی ، ۱۹۷۷).

خودآگاهی

شناختن هیجانهایی که آن را احساس می کنیم و دلایلش را نیز می دانیم . خودآگاهی ، آگاه بودن
از حالت روانی خود و تفکر ما درباره آن حالت است (گلمن ، ۱۹۹۸) .

آگاهی اجتماعی

آگاهی اجتماعی یعنی توانایی در شناخت و درک هیجانهای دیگران ، چه به صورت فردی و چه
به صورت گروهی (گلمن ، ۱۹۹۸) .

تنظیم و کنترل عواطف

توانایی تنظیم موثر و تعدیل شدت هیجانات و مدیریت آن در خود و دیگران اشاره دارد و این امکان را به فرد می دهد که هیجانات منفی را متعادل و ملایم نموده و هیجانات مضر و آسیب زا را به صورتی سازگار و انطباقی تبدیل کند (مایر و سالوی ، ۱۹۹۷).

مهارت های اجتماعی

توانایی تشخیص موقعیت های اجتماعی و کنترل داشتن بر احساسات خود تا بتوان روابط خوبی با دیگران برقرار کرد (گلمن ، ۱۹۹۸).

استفاده موثر از عواطف

توانایی ایجاد یک هیجان و توجه به دلایلی که به شکل گیری این هیجان منجر شده است. (مایر و سالوی ، ۱۹۹۷).

خوش بینی

جدیت در رسیدن به اهداف به جای دیدن موانع و عوامل بازدارنده ، جنبه های خوب زندگی را دیدن ، حفظ نگرش مثبت حتی زمانی که با ناملایمات و مشکلات روبه رو میشوید (گلمن ، ۱۹۹۸).

احساس خودکارآمدی

میزان اعتماد مربیان به توانایی هایشان ، نسبت به اثرگذاری روی ورزشکاران ، و اینکه آنها چقدر در انجام تکنیکهای آموزشی ، استراتژی بازی ، ایجاد انگیزش و شخصیت سازی بازیکنان موفق عمل می کنند (فیلترز و سالیوان ، ۱۹۹۹).

اثر انگیزش

مربیان باید توانا به اثرگذاری انگیزشی در بازیکنان باشند ، یعنی با ایجاد انگیزه بتوانند بر مهارت ها و حالت های روانشناسی بازیکنان خود تاثیر مثبت بگذارند (فیلترز و سالیوان ، ۱۹۹۰).

اثر استراتژی بازی

اثر استراتژی بازی ، یعنی توانایی مربیان به اثرگذاری مثبت در طول اجرای بازی و مسابقه و هدایت بازیکنان به سمت و سوی موفقیت می باشد (فیلترز و سالیوان ، ۱۹۹۰).

اثر تکنیک آموزشی

اثر تکنیک آموزشی ، این باور و عقیده را انعکاس می دهد که مربیان بایستی در آموزش مهارت هایشناختی ، توانا به استفاده از تکنیکهای موثر آموزشی باشند (فیلترز و سالیوان ، ۱۹۹۰).

اثر شخصیت سازی

فرایند اثر شخصیت سازی به این باور مربیان مربوط میشود که آنها خود قادر به تاثیرگذاری بر رشد شخصیتی بازیکنان و توانا به تغییر دیدگاه افراد نسبت به ورزش بدانند (فیلترز و سالیوان، ۱۹۹۰).

۱, ۹. مربی

مربی به شخصی گفته میشود که خودش تعلیمات و آموزش های لازم را در رشته ورزشی مربوطه دیده و به درجه ای از آگاهی و دانایی و توانایی برسد که بتواند با روش صحیح اصولی و علمی اندوخته های خود را به شاگردان خود انتقال دهد و همیشه در پی تازه های علوم ورزشی باشد تا بتواند از عهده این مسئولیت بزرگ برآید (پایگذار، ۱۳۸۱).